

Leszky András bácsi Moha-meséje

Mafla

Egy szép májusi napon, miközben a kertünkben tanultam a leckét, egyszerre csak sírást hallottam. A sírás az utca felől hallatszott, és könnyű volt megállapítanom, hogy Ugri Bugri, az öcskösöm zokog. Nem is a hangjáról ismertem rá, hanem arról a keserves fájdalomról, amelylyel csakis Ugri Bugri szokott sírni. Hallottam én már sok gyereksírást akkoriban, azóta is, de olyan sírást, amilyen Ugri Bugrié volt, soha. A kistörpék sírásából ugyanis a megbántottság mellett mindig kihallatszott, és ma is kihallatszik több kevesebb harag is, dühösség is.

Ugri Bugri sírásában azonban sohasem volt harag. Aból sohasem hallatszott más, csak fájdalom. Ezen a májusi délutánon pedig a szokásosnál is erősebb bánalom érhettem, mert már nyikordult is a kertünk ajtaja, az öcskös bejött, és zokogva lépegetett a ház felé. Csakis olyankor szokta otthagyni azt a pajtását, aki megbántotta, amikor annyira gyötrődött, hogy érezte: hosszabb idő is el fog telni, amíg ismét játszani bír vele. Eszembe ötlött ugyan, hogy visszavezetem az utcára – én már kilencéves voltam akkor, Ugri Bugri hat –, és megpróbálom helyreállítani köztük a zavartalan kapcsolatot, de tudtam, ha ennyire zokog, eredménytelen maradna próbálkozásom. Ilyenkor még nem vágyik az öszszebékítésre, még arra sem, hogy bocsánatát kérje, aki megbántotta, hanem csakis arra, hogy egyedül legyen.

Csupán annyit tettem tehát, hogy a kerítéshez mentem, és megnéztem: ki okozott neki ekkora fájdalmat. Jól sejtettem: a legjobb barátja, Fújóska csellengett hazafelé

az utcán. Bízhattam tehát benne, mert nagyon szerették egymást, hogy uzsonna után vagy Fújóska fog ismét erre tekeregni, benézegetni a kerítésünkön, vagy éppenséggel maga Ugri Bugri csúszkál

majd át hozzájuk, és mosolyával mutatja: kimosták már szívéből a fájdalmat is, a neheztelést is a könnyek meg az eltelt negyedórak. Az öcskös eközben bement a házba, és megtudtam, hogy most nem az asztalkájához ült, nem is a szőnyegre az ágya elé, ahol játszani szokott, hanem az alacsony, fonott karosszékecskéjébe az ágya meg a kályha között. Ott gubbasztott mozdulatlanul és hangtalanul olyan csöndben, hogy ha bementünk ilyenkor a szobába, hosszú ideig észre sem vettük, hogy ott van.

Ezen a napon azonban, mikor visszaültem a leckém mellé, csodálkozva kaptam föl a fejem. Az öcskös ugyanis még odabent is sírt. Kihallatszott a nyitott ablakon. Ha nem lett volna olyan sok tanulnivalóm, kimentem volna hozzá, mert a szobában nem szokott sírni, tehát nagyon fájhatott neki, ami történt. De nemcsak a leckéim tartottak vissza, hanem az is, hogy akkoriban már sejteni kezd-

tem a lelki szenvedés hasznosságát.

Amikor én voltam hatesztendő, nekem is ugyanolyan keservesen fájt minden bánthatalom. Töprengeni kezdtem hát rajta, miképp lehetne megakadályozni, hogy élőlények fájdalmat okozzanak egymásnak. Annak pedig, aki ezen töpreng, hamarosan elvonódik a figyelve a maga sérelméről, és egyszerre csak már nem is az fáj neki, hogy megbántották, hanem az, hogy aki megbántotta, képes volt rá, hogy szándékosan megbántson valakit. Ezért nem tartottam tehát bajnak, hogy sírdogál még egy kicsit az öcskös a szobában is, annyival is hamarabb jut el oda, hogy jelentéktelennek fogja érezni a maga sérelmét. Fontosnak csupán azt fogja tartani, hogy azon segítsen, aki megbántotta. Vagyis hogy olyan emberkévé tegye, aki irtózik tőle, hogy rossz legyen.

Az öcskös sírdogálása egyébként nemsokára elcsendesült, elhallgatott, és amikor édesanyánk azt kiáltotta: „Uzsonnázni!” — ő meg lassan kijött a verandára, akkor már nem is látszott az arcán, hogy nemrégén még milyen nagyon zokogott. Okkal remélhettem hát, hogy uzsonna után szokása szerint ismét ki lépeget az utcára, találkozik pajtásaival — esetleg Fújóskaival is —, és azzal véget ér másfél órai szenvedése. De hamarosan megértettem, hogy fájdalmának csak a lobogása szűnt meg. Izzása nem. Noha igen jó étvágyú volt akkoriban, az uzsonnát csak immel-ámmal iszogatta, majszolgatta, utána meg, pedig gyönyörű májusi délután volt, visszaballagott szobánkba. Már elkészültem

leckéimmel, és amikor bevitem a könyveimet, láttam, hogy visszaül a székecskéjébe a kályha meg az ágy közé. Most már tennem kellett valamit, hogy megszabadítsam a kínlódástól, már csak az étvágya érdekében is. Hosszas búslakodásából arra következtettem, hogy nemcsak szóval bántotta meg Fújóska, hanem talán tettel is, nem akartam élnékíteni benne az érdeklődéssel az eset emlékét. Éppen ellenkezőleg, azt tűztem célul magam elé, hogy eltereljem a figyelmét a történekről. Így szóltam tehát hozzá: „Most pedig, öcskös, arra kérek, hogy gyere le velem Magyar-kútra, az állomásra.” Örültem volna, ha azt feleli: „Rosszkezdű vagyok, nem megyek.” Aki ugyanis szükségesnek tartja tudatni és őrizni rosszkezdét, abban már múlóban a rosszkezd.

Ugri Bugri azonban, noha egyébként nagyon szeretett a vasútállomásra menni, úgy állt fel és úgy indult engedelmesen máris ki a verandára az oldala mellett hosszan lelógatott karokkal, mint akinek minden mindegy, mint aki tudja, hogy bárhova is megy a teste, vinnie kell a szívét is, abban meg benne a fájdalom. Csakugyan, annyira lekötötte a bánat, hogy még az állomáson is látszott a kicsi szemén, hogy csak szokásból követi tekintetével a zakatoló gőzöst. Gondolatai most nincsenek róla. Érzései meg szakadatlanul a bánatmal fájlalják. Rosszkezdve és hallgatása lefelé jövet is többször megbénította a nyelvemet. Gondoltam tehát, legalább most – utunk céljánál – beszélgetésre és érdeklődésre kéne bírnom. Miután kikattogott a vonat az állomásról, és még utána néztünk, így szóltam: „Jó találmány ez, annyi bizonyos.” De Ugri Bugriból most még a csodás vonat sem bírta kivontatni a bánatmal keserűségét, mert így felelt: „Jónak jó” – de sóhajtott

is egyet, és hozzátette: „aztán egyszerre csak elgázol valakit.” Olyan hirtelen fordult el tőlem, mintha nem akarná, hogy lássam: elfutja szemét a könny.

Minthogy a vonattal való vidámítás sem sikerült, most már abban bíztam, hogy a járás, különösen hazafelé a hegyre menet, meghozza az étvágyát, és ha jól megvacsorázik, akkor a megelegült gyomor juttat majd a maga jókedvéből a kedélynek is. Az étvágy meg is jött. Evett is az öcskös eleget, hiszen egyik kedvenc étele, gombapörkölt volt vacsorára. De csak úgy evett, ahogy a vonatot nézte. Akkor csupán a szem, most csupán a száj tevékenykedett. Figyelme elől – látszott rajta – a gombapörkölt sem tudta elburkolni bánatát. Sejtettem, alig várja, hogy ágyba kerüljön, és annyira se kelljen élnéknek mutatnia magát, amennyire a családi vacsora szorította rá. Tudva, hogy az egyedülletben ismét lángocskát vetne fájdalmának panaszra, még egyszer megpróbáltam gyöngíteni a parázs izzá-

sát, és elhatároztam, hogy ha lefekvés után nem alszik el rögtön, hanem forgolódik, gyötrődik, odaülök az ágya szélére, kikérem és megpróbálom megnyugtatni.

Erre szükség is lett. Nem forgolódott ugyan, de úgy feküdt mozdulatlanul és nyitott szemmel, mint aki tudja, hogy akkora fájdalommal, mint amekkora az övé, úgysem

lehet elaludni. A hold az ágyára világított. Nézte a holdat, és időnként emelkedett egy nagyot a mellkasa. Sóhajtott. Vagy tíz percig figyeltem az ágyamból, nem alszik-e el mégis. Aztán csöndesen odaosontam hozzá, és leültem. „No, mondd meg, öcskös, mi fáj annyira?” Egy ideig szótlánul nézte tovább a holdat. Aztán egyszerre csak sírásra görbült a szája sarka: „Egy szó fáj! Egyetlen szó, de az nagyon!”

Most már biztos voltam benne, hogy elmulasztom a fájdalmát. „No, gondolkozzál okosan! Egy sértő szót, különösen jóbaráttól, nem vesz komolyan az ember, hiszen az sem gondolja komolyan, aki mondja. No, mi volt az a szó?” Most már meg is rázkódott a mellkasa, most már zokogást tartott vissza, miközben kimondta: „Mafla!” Nevettem. „Hiszen ez nem bántó, ez még kedves is, ebben még szeretet is van.” Hirtelen felemelkedett fektéből, ült az ágyban, és szinte jajongta: „Az attól függ, hogy hogyan mondják! Ha durva hangon, és azzal a szándékkal mondják, hogy megbántásák a másikat, akkor nem kedves, és nincs benne szeretet! Ha így mondják, és megmutatta, hogyan hangzott el a sértés: „Mafla!” Ismét nevettem: „Ezt csak a pillanatnyi indulat mondatta így. Nem számít, ha így mondta is, akkor sincs rá semmi okod, hogy fájjon. Fújóska olyan jó barátod, hogy csak mosolyognod kellett volna egyet.”

Rám borult. Még a sírása is elállt a nagy csodálkozásban: „Fújóska?” De már rángatta is újból a száját a kitörni akaró zokogás: „Ha Fújóska mondta volna, akkor nem fájna ilyen nagyon-nagyon!”

„Hát ki mondta?”

Hangosan felzokogott, és szívszorító fájdalommal mondta: „Én mondtam öneki!”